

Udtalelse fra Regionsrådet i Region Midtjylland til Rigsrevisionens beretning om indsatsen for at nedbringe brug af tvang i psykiatrien, samt til Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen

Rigsrevisionen offentliggjorde den 12. februar 2021 en beretning på baggrund af en undersøgelse af indsatsen for at nedbringe brug af tvang i psykiatrien. På baggrund af beretningen har Statsrevisorerne udtalt kritik bl.a. af regionernes indsats.

Nærværende udtalelse fra Regionsrådet i Region Midtjylland indeholder svar på Rigsrevisionens beretning, samt svar på Statsrevisorernes bemærkninger.

Om Beretningen

Undersøgelsen, som danner grundlag for beretningen, omfatter Sundhedsministeriet, Sundhedsstyrelsen og regionernes indsats for at forebygge og nedbringe brug af tvang i Psykiatrien, og tager udgangspunktet i den Partnerskabsaftale som Sundhedsministeriet og regionerne indgik i 2014. Her blev det aftalt, at anvendelsen af tvang i Psykiatrien skulle nedbringes med 50 % frem mod 2020.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i den 2-delte målsætning, som er central i Partnerskabsaftalen:

- Andelen af personer som tvangsfikseres skal være halveret i 2020,
- Den samlede anvendelse af tvang i psykiatrien skal samtidigt reduceres.

Rigsrevisionen har set på målopfyldelse fra alle fem regioner, men udvalgte som led i undersøgelsen Region Hovedstaden og Region Nordjylland til at indgå i en mere uddybende granskning af hele tvangsområdet, da de to regioner ved undersøgelsens start var henholdsvis tættest på og længst fra at indfri de to overordnede kongeindikatorer/målsætninger.

Nedenfor følger Region Midtjyllands svar på Rigsrevisionens hovedkonklusion og til statsrevisorernes bemærkning til hovedkonklusionen.

Dato 04.06.2021

Lone Flarup

Tlf. +45 2485 4752

lonfla@rm.dk

ESDH sagsnr. 1-31-72-208-20

Side 1

Rigsrevisionens hovedkonklusion:

Sundhedsministeriet og regionerne har styret indsatsen for at nedbringe brug af tvang utilfredsstillende og har ikke nået det fastsatte mål. Der er blevet fulgt op på, hvordan data om brug af bæltefiksering og andre tvangsformer har udviklet sig, men der er ikke fulgt op og reageret på, hvorvidt regionernes initiativer til at nedbringe tvang virker. Brugen af bæltefikseringer er ikke halveret, og den samlede brug af tvang er steget. Konsekvensen er, at der fortsat er for mange patienter, som udsættes for bæltefiksering og andre former for tvang.

Statsrevisorernes bemærkning til beretningens hovedkonklusion:

Statsrevisorerne finder, at Sundhedsministeriets og regionernes styring af indsatsen for at nedbringe brugen af tvang i psykiatrien har været utilfredsstillende. I perioden 2014-2020 er andelen af patienter, der bæltefikseres, faldet, men ikke nok til at indfri målet om en reduktion på 50%, og samtidig er den samlede brug af tvang steget. Det betyder, at der fortsat er for mange patienter, som udsættes for bæltefiksering, og at der er risiko for, at bæltefiksering er erstattet med andre former for tvang.

Region Midtjyllands svar:

Psykiatrien i Region Midtjylland bemærker, at Rigsrevisionen har afgrænset undersøgelsen til at omfatte sengepsykiatrien. Undersøgelsen tager derfor ikke højde for kommunernes og bostedernes ansvar i forhold til at forebygge tvang, hvilket dermed giver et mangelfuldt billede af indsatser og resultater. Sundhedsstyrelsen har i pressemeddelelse fra 6. maj 2021 tilkendegivet at forebyggelse af tvangsindlæggelse kræver et stort fokus og en særlig indsats fra kommuner og de praktiserende læger. Endvidere at tvangsindlæggelse ofte føre til anden brug af tvang.

Psykiatrien i Region Midtjylland har arbejdet dedikeret med at forebygge tvang igennem hele partnerskabsperioden, og har yderligere intensiveret indsatsen de seneste år, og der er iværksat en bred palette af indsatser, som regionen har beskrevet overfor Rigsrevisionen i forbindelse med undersøgelsen.

Den seneste nationale monitoreringsrapport viser, at regionen opfylder 11 af de 15 indikatorer, hvor der er opstillet milepæle, samt flere betydelige resultater fra baselineperioden (2011-2013) til 2020:

- Andelen af patienter som bæltefikseres er reduceret med 36 % (målet var 50 %).
- Antal bæltefikseringer er reduceret med 26 % (målet var en reduktion i perioden).
- Antal bæltefikseringer med varighed over 48 timer er reduceret med 57 % (målet var reduktion på 50 %).

Statsrevisorerne skriver at "*den samlede brug af tvang er steget*". Dette er ikke korrekt ift. Region Midtjylland. Antal personer berørt af tvang pr. 100.000 borgere er faldet en smule fra 94,9 i baselineperioden til 93,2 i 2020.

Partnerskabet indeholder en række indikatorer, som følges i partnerskabsperioden. Enkelte af indikatorerne er steget sammenlignet med baseline, hvilket eksempelvis gælder fastholdelse og akut beroligende medicin under tvang. Faldet i antal patienter som udsættes for bæltefikseringer (-145 patienter) er dog markant større end stigningen i fastholdelser (+20

patienter) og akut beroligende medicin (+32 patienter). Under et ses der dermed et betydeligt fald i de mest indgribende tvangstyper, som anvendes i sengeafsnittene.

Sundhedsstyrelsen har flere gange under partnerskabsperioden ændret vejledningerne for registrering af tvang. Det svækker sammenligneligheden af data for tvang over tid – og kan være en udfordring ift. at konkludere meget håndfast på baggrund af tallene. Samtidig har det været op til regionerne at fortolke vejledningerne, hvorfor man risikerer at tvang registreres forskelligt. Region Midtjylland har tidligere ad flere omgange over for Sundhedsstyrelsen - og overfor Rigsrevisionen i forbindelse med undersøgelsen - gjort opmærksom på, at der er brug for at tage hånd om denne udfordring – fx gennem national kompetenceudvikling, som understøtter ensartet registrering af tvang.

For at sikre videndeling på tværs har regionerne eksempelvis i perioden etableret en tværregional følgegruppe, der løbende har delt viden om initiativer til forebyggelse af tvang og udfordringer dermed. I den forbindelse har der desuden været afholdt temadage om forebyggelse af tvang.

Psykiatrien i Region Midtjylland erkender, at den ikke når i mål med alle de nationale målsætninger, men ønsker samtidig at understrege, at der er opnået betydelige resultater til gavn for patienterne inden for de givne rammer.

Psykiatrien har tiltro til, at en kommende national partnerskabsaftale med et bredere tværsektorielt perspektiv på forebyggelse af tvang vil kunne reducere anvendelsen af tvang yderligere. Dette vil kunne bidrage til at imødegå udfordringerne vedrørende antallet af tvangsindlæggelser, der hyppigt leder til anden anvendelse af tvang, tvang i somatikken samt tvang i forhold til patienter fra bosteder.